

دقباله لیکنې لارښود

لیکنه اوژباره:

Ketabton.com

نعمت الله پټانزی

کال: ۱۳۹۷ لمريز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د کتاب پېژندنه :

د کتاب نوم: دقباله لیکنې لارښوود

لیکنه اوژباره: نعمت الله پتانزی

کمپوزاودیزاین: نعمت الله پتانزی

خپرندوی: کتابتون ویب پاڼه (www.ketabton.com)

د خپریدو کال: ۱۳۹۷ لمريز

آنلاین چارې: شمشاد زهير

يادښت:

دا کتاب له کتابتون ویبپاڼې څخه ښکته (ډانلود) شو،

د چاپ ټول حقوق یې له لیکوال او خپرندوی سره خوندي دي، بې اخځه گټه اخیستنې ته اجازه نشته!

ډالی

په هاغه مینه ! یې خپلې درنې مور ته ډالی کوم،

هغه چې زه یې پرې پاللی یم !!

نعمت الله پټانزی

دمطالبولړليک

مخ	سرليک
۶.....	سريزه.....
۷.....	قباله څه شی ده؟.....
۸.....	دقبالي ډولونه.....
۸.....	معاملاتي (دپړاوپلورقضي اسناد).....
۸.....	دځمکې قباله.....
۱۰.....	مصالحه ليک يا اجاره ليک.....
۱۰.....	قسمت ليک.....
۱۰.....	واده ليک (نکاح خط).....
۱۱.....	اداري او شرکتي قراردادونه.....
۱۱.....	دقبالي اهميت.....
۱۲.....	دقبالي ليکنه.....
۱۳.....	دقبالي قانوني اعتبار.....
۱۴.....	دزراعتي ځمکې پلورل او پيرودل.....
۱۴.....	څښتنولي څه شی ده؟.....
۱۴.....	دشتمنۍ ډولونه.....
۱۴.....	شخصي شتمني.....
۱۴.....	عمومي شتمني.....
۱۵.....	دځمکې دڅښتن دندې او مسؤليتونه.....
۱۶.....	منابع او ماخذ.....
۱۷.....	دليکوال ژوندليک.....

سریزه

الحمد لله والصلوة وسلام علي رسول الله وبعد:

درنولوستونکو!

قباله یومهم اوارزښتناک سنددي چې داسنادوپه ډله کې ځانگړی ځای لري، قباله په ډیرو ډولونو او سرلیکونو سره لیکل کیدای شي، پخوا به په یوه سیمه کې یوه سړي داسندلیکلی شوای یعنې دقباله لیکنې په برخه کې زیاتې ستونزې شته په داسې حال کې چې داسې کوربه نه وي چې هلته نوموړی سند موجود نه وي، ښايي تراوسه هم ډیرلوستي کسان ددې سند له لیکلو عاجزوي، په دې کتاب کې دځمکې دقبالي په لیکلوباندې تمرکز شوی دی. ددې لپاره چې قباله په معیاري ډول سره ولیکل شي او په دې برخه پرتې ستونزې حل شي، په همدې منظورمې دارساله د"قباله لیکنې لارښوود" ترسرلیک لاندې له معتبرو منابعو څخه په ګټه اخیستنې سره تدوین کړه هیله لرم لوستونکي یې له ګټو برخمن شي.

په خورامینه

نعمت الله پټانزی

قباله څه شی ده؟

(قباله یا قبالة) په لغت کې مکتوب ته ویل کیږي چې ضمانت لیک او معاهدې (ترون) په نوم هم یادېږي او په اصطلاح کې قباله هغه مکتوب دی چې دانسانانو ترمنځ د یوه کار، عمل، پوراو یا دهغې دیوې برخې په اړه په قطعي توګه لیکل کیږي. چې کیدای شي نوموړی سند عادي یا رسمي اویا هم مالي اویا غیرمالي وي.

لکه څرنګه چې د قرآن کریم په ګڼ شمیر آیاتونو کې دهغو قراردادونو په مکتوب کولو کې چې داشخاصو لپاره الزام اویا دین منځ ته راوړي په ښه توګه دهغوی د سرته رسولو او د اړونده قراردادونو د ګټو او شرایطو څخه د تیریدنې او تیروتنې په اړه مؤکدې لارښوونې شوې دي.

قبالي هغه اسناد دي چې د هر ډول قرارداد ضامن او ددوه اړخونو ترمنځ تعهد او التزام منځ ته راوړي او په ډیرو ډولونو او سرلیکونو سره لیکل کیدای شي.

قباله له حقوقي اړخه د معاملې سند، عقد او د مالیګیت سند ته ویل کیږي، قباله نه یوازې چې حقوقي سند بلل کیږي بلکه د لیکل شویو اسنادو یوه برخه هم ده.

له ظاهري پلوه قبالي مختلف ډولونه او شکلونه لري لکه چې دیوې پانې، خوپانو او کتابچې په توګه لیدل شوې ده.

دقبالي ډولونه:

دمضمون اومحتواله پلوه دقبالي ډولونه دادي: ⁽¹⁾

1. معاملاتې (دپراوېلوړقطني اسناد):

دقبالي له مهمو ډولونوڅخه معاملاتې اسنادهم دي چې دقطني پراوېلوړپه توگه عقدکيري. دپراوېلوړ دقطني اسنادوڅخه دځمکې، هتيو اوکورونو قبالي يادولای شوچې دلته يوازې دځمکې قبالة ترحث لاندې نيسو:

دځمکې قبالة:

دځمکې قبالة دپراوېلوړداسنادو له جملې څخه يوهم سند دی چې په هغه کې دځمکې موقعيت (څلورخواوې)، اندازه، قيمت(مروجې پيسې) په تقديادين اودپلوړونکي اوپيرودونکي نومونه اوالقاب له مهراولاسليک سره ذکرکيري اوهمدارنگه دشاهدانو مهر، لاسليک اوتصديق دقبالي په لاندنۍ برخه کې لگول کيري. که چيرې شفه اخيستونکي موجود وي دهغومهراولاسليک هم اړين گڼل کيري. دا ډول قبالي شپږرخې لري: لومړی دقبالي سرليک، دوهم نيټه، دريم دبایع اومشتري(پلوړونکي اوپيرودونکي) شهرت اولاسليکونه، څلورم دقبالي اصلي متن، پنځم دشاهدانوشهرت اولاسليکونه، شپږم يادونه، په دې برخه کې ځينې ځانگړي شرايط ذکرکيري دمثال په ډول که چيرې دځمکې شفه اخيستونکي موجودوي خونوموړې ځمکه په شفه نه اخلي نو؛ دقبالي په دې برخه کې يې يادونه کيري اودهغه شخص لاسليک اخيستل کيري.

په راتلونکې پاڼه کې دځمکې دقبالي يوه نمونه کتلاى شئ.

(¹) – دقبالي نورډولونه هم شته چې يوازې نومونه يې دلته راوړو: تعهدليک، التزام ليک، عقدليک، طلاق ليک، شهادت ليک، استشهادليک، استعمال ليک اوداسې نور...

دځمکې قبالة

نېټه: ۱۳۹ / /

دماشتری «پروډونکي» پېژندنه (شهرت)		دبايع «پلورونکي» پېژندنه (شهرت)	
نوم		نوم	
دپلاز نوم		دپلاز نوم	
دتابعیت دتذکرې شمېره		دتابعیت دتذکرې شمېره	
استوګنځی		استوګنځی	
لاسلیک / مهر / دکوتې ښان		لاسلیک / مهر / دکوتې ښان	

اصلي متن: ځمکه چې (.....) مساحت (پراخوالی) لري چې څلورخواوې يې په لاندې ډول دي: شمال ته يې جنوب ته يې ختيځ (شرق) ته يې لويديځ (غرب) ته يې پروت دی. ښاغلي چې شهرت يې پورته ذکرشوی دی خپله ځمکه په ښاغلي باندې چې شهرت يې پورته ذکرشوی دی په بدل کې چې ښاغلي کيږي دبردې خپلوانوپه حضورکې وپلورله، نوموړي بايع (پلورونکي) اومشتری (پروډونکي) دواړه درضايت په څرګندولو، بشپړتفاهم اوليدلو سره ددې ځمکې د عقد په ترلوسره بشپړه موافقه لري اوکه دنوموړې ځمکې د عقد څخه وروسته ددې ځمکې کوم مدعي پيداشي مسؤليت يې دبايع (پلورونکي) په غاړه دي. ومن الله التوفيق.

دشاهدانوپېژندنه (شهرت)			
کڼه/شمير	نوم	دپلاز نوم	لاسلیک/مهر/ دکوتې ښان
1			
2			
3			

نوب/ يادونه:

تهيه اوترتيب: اقتصادپوه نعمت الله (پټانزی)

2. مصالحه لیک یا اجاره لیک⁽²⁾:

په دې لیک کې په معامله پورې اړوند ټول شرایط، دملکیت جغرافیایي حدود، دمعاملې اړوند مختصات، تعین شوی مبلغ، دبحث اړوندوخت، ددواړو اړخونو تعهدات اودمعاملې دفسخ (ړنگولو) شرایط باید په کره اودقیقوالفاظو سره اویافقهې عبارتوسره بیانېږي ، ددیرو اسنادو پیژندوکوپه آند فرمانونه واحکام چې دتعهد اوالتزام ښوودونکي دي دقبالوپه توګه پیژني بلکه ددې ډول سندونو لیکل د ټولنې په روان اوعادي ژوندانه کې جاري نه دي اوتولوخلکوته نه شاملېږي نو؛ په همدې اساس دعادي اسنادوله دايرې څخه وتلي دي اویوازې دسلطانیاتوپه نامه یادېږي.

3. قسمت لیک:

دقبالې له ډولونو څخه یو بل ډول قسمت لیک دي چې دافرادو یا دیوې کورنۍ دغړیو ترمنځ عقد کېږي. چې په دې قباله کې دافرادو نومونه اودهغوی دقیقې برخې ذکر کېږي اوهمدارنګه دافرادو ، شاهدانو اوتصدیق کوونکو مېړواو لاسلیکونه درج کېږي.

4. واده لیک (نکاح خط):

دواده لیک (نکاح خط) دقبالوله مهمو ډولونو څخه دی چې کله دیوې پانې په ډول اوکله هم دیوې کتابچې په ډول لیکل کېږي اودزوجینودنومونو برسیره دپلارنومونه اودهغوی القاب هم پکې ذکر کېږي اوهمدارنګه دتعین شوي مېړواو لګښتونو اندازه په نقد، جنس اوملک سره پکې لیکل کېږي؛ په

(²) – دځمکې له قبالي پرته دقبالې دنورو ډولونو لپاره مې فورمونه اونمونې وړاندې نه کړې داځکه چې هغه دمحاکمو اوارونده ادارو له لورې لیکل کېږي اوځانګړي فارمونه لري.

ځينو عقدليکونکو کې د میرمنې جهیزه⁽³⁾ (اوپونښ (وسایل، توکي اوجامي) هم ذکر کيږي چې د خاوندخواه تصدیق کيږي، اوددې عقدلیک په څنډو او یا خپت د شاهدانو او تصدیق کوونکو مهر، لاسلیک او یادگوتې نښانونه لگول کيږي.

5. اداري او شرکتي قراردادونه :

اداري او شرکتي قراردادونه هم د قبالي له ډولونو څخه دي چې د شرکت لیک په نامه سره یاديږي، ددې قراردادونو محتوا د پیر او پلور د قباليو په خیره چې د شرکت اړونده موضوع، مختصات، تعهدات، شرایط او تعین شوی مبلغ او همدارنګه د معاملې د فسخ (ړنګولو) د شرایطو په اساس یې د قباليو په قطار کې راوستلی شو.

د قبالي اهمیت:

قبالي په کورنیو کې دیوه مهم اوقیعتي سند په توګه ساتل کيږي په همدې دلیل سره د کیت له پلوه قباله هغه سند دی چې په کورنیو کې یې تر ټولو اسنادو څخه مقدار ډیر دی، د قبالي په اړه ډیره مطالعه کیدای شي د بومي کلتور د پیژندګلوی لپاره ترې کار واخیستل شي او همدارنګه د ټولنیزو، تاریخي، جغرافیایي، اقتصادي ځانګړتیاوو او د ځانګړو تاریخي دورو د معلوماتو او اطلاعاتو د راغونډولو مهمه وسیله ګڼل کیدای شي.

(³) - هغه وسائل، توکي اوجامي (پونښ) چې ناوې یې د پلار له کور څخه د خاوند (میره) کورته له ځان سره وړي .

دقبالي ليکنه :

پخواوختونوکې به قبالي په عربي ژبه باندې ليکل کيدلې او په يوه ځانگړې مطلع سره به پيل کيدلې لکه خرنګه چې دپيرواپلورقبالي به ډيرې د«هوامالک بلاستحقاق» په سرليک او عقديکونه به د«هوامؤلف بين القلوب» په سرليک سره پيل کيدلې اوهمدارنګه پخوا به قبالي په شکستي نستعليق خط سره ليکل کيدلې خواوس کيدای شي په ډيرونورو فونتونوسره وليکل شي ،دقبالي دليکلو او لوستلو اودنوموړي سند دمحتوياتودرک افهم ډيراپين ګڼل کيږي اوپوځانګړی هنراومهارت ته اړتيا لري .

دقبالي قانوني اعتبار:

دارونده معاملې ددواړو اړخونو داخيار، بلوغ او عاقل والي ذکر د عقد په وخت کې دقبالي په متن کې ډیراړين دی، له دې پرته ددې عقد، تعهد او معامله د اعتبار او صحت له درجې څخه ساقطیږي، په دې ډول اسنادو کې د اعتبار د لازياتوالي لپاره د شاهدانو مهر، لاسلیک او تصدیق لازمي دی.

معمولاً ددې سند (قبالي) په ځنډو یا لاندنۍ برخه کې د شاهدانو د مهر لاسلیک او تصدیق لپاره تش ځای پرېښودل کیږي، د ټولنیز موقیعت په اساس هر یو شاهد په قباله کې یوه ځانګړې فضا اشغالوي په دې معنا چې دقبالي په ځنډو غالباً ښي لوري ته یادهغې په لاندنۍ برخه کې لومړی دهغه شاهدانو مهر، لاسلیک او تصدیق اخیستل کیږي چې په ټولنه کې یې ټولنیز موقف لوړوي بیا وروسته دهغه کسانو مهر، لاسلیک او تصدیق اخیستل کیږي چې ټولنیز موقف یې ټیټ وي .

د شاهدانو او یا د معاملې ددواړو اړخونو د مهر، لاسلیک اندازه د ټولنیز موقف د لوړالي او یا ټیټ والي په اساس دقبالي په ځانګړي موقیعت کې چې مخکې یې یادونه وشوه په یوه ځانګړي لمن لیک او متن سره لګول کیږي .

ډیر او پلور په قبالو کې د پلورونکي مهر او یا لاسلیک د سند په وروستی یا پورتنۍ برخه کې لازمي دی مګر پروډونکی په دې دلیل چې نوموړی سند یې په اختیار کې ورکول کیږي اودده نوم پکې لیکل شوی وي لازمه نه ده چې مهر او یا لاسلیک یې واخیستل شي .

دزراعتي ځمکې پلورل او پیرودل:

څښتنولي څه شی ده ؟

کوم توکي (امتعہ) چې دکوم شخص له لوري په تصرف کې واقع شي هغه ته درايي ويل کيږي ، کوم شخص چې درايي يې په تصرف کې واقع شي هغه ته يې څښتن (مالک) ويل کيږي ، دتوکو څښتنان دخپلو شتمنيو په مقابل کې معين حقوق اومسؤوليتونه لري ، يعنې يوشخص ترهغه پورې ديوې شتمنۍ څښتن کيدای نشي ترڅو يې جواز (قباله) ونه لري کله چې جواز (قباله) موجوده وي نو؛ نوموړی شخص ترهغه وخته پورې ددې شتمنۍ مالک يا څښتن دی ترڅو چې پلورلې يې نه وي .

دشتمنۍ ډولونه :

شتمني په دوه ډوله ده :

الف: شخصي شتمني:

له هغه شتمني څخه عبارت ده چې چې څښتن يامالک يې په خپله خوښه خپلې اړتياوې ترې پوره کوي ، داډول شتمني په ورځني ژوندانه کې دگټه اخيستنې وړ گرځي . لکه :له موبایل اوموټرچې مالک يې په خپله خوښه دخپلواړتياوو دپوره کولولپاره کاروي .

ب: عمومي شتمني:

هغه شتمني ده چې ديوې سيمې اويابوه هيوادتول وگړي دهغه څخه دگټه اخيستنې مساوي حق ولري . لکه : معدن کله چې ديوچاپه شخصي ځمکه کې معدن وموندل شي نو؛ په دې صورت کې دځمکې څښتن ته ددولت له لورې دځمکې قيمت ورکول کيږي اونوموړې ځمکه له معدن سره يوځای ددولت په تصرف کې راځي کله چې معدن ددولت په واسطه راوايستل شي عمومي شتمني بلل کيږي .

دځمکې دڅښتن دندې اومسؤولیتونه:

- دځمکې څښتنان مکلف دي چې له خپلې ځمکې څخه سمه ساتنه اوپالنه وکړي .یعنې ځمکه باید کرونده شي ،دیوال ورڅخه راچاپېرشي اوکه څوک په خپله ځمکه کې تعمیرجوړوي بایدپه معیاري توګه یې جوړکړي هسې نه چې په راتلونکې کې دګاونډیانوځمکواوکورونوته زیان واړوي .
- که دچادځمکې یاتعمیرله امله بل چاته زیان واړول شي دداخلي یاښوالمفتیشینودڅارنې دپایلوپه اساس به یې دخسارې جبران ورکوي.
- دځمکې څښتنان باید ټولنې ته دزیان اړولومخه ونیسي. - لکه : که دچاپه زراعتي فارم کې اهلي څاروي مړه شي جسدونه یې بایدله دې ځای څخه لیرې یوړل شي .
- دځمکې څښتنان باید دژوندانه چاپیریال ته دزیان اوتکلیف مخه ونیسي. - لکه : خپلوباغونوته داسې دوا وپاشل شي ترڅوپه نږدې چاپیریال کې انسانانو اوڅارویوته زیان ونه رسیږي.
- خپلې ځمکې ته داوبودسرچینوپه برابرولوکې بایدله خپل حریم څخه کارواخلي.
- دځمکې څښتنان باید دویالي دحریم ساتنه وکړي.
- دځمکې څښتنان باید دویالي (نهر)څخه دخپلې برخې په اندازه اوبه مصرف کړي.
- دځمکې څښتنان دخپلوځمکودساتلواوپاللولپاره له مدبرنوسایلوڅخه په هغه صورت کې ګټه اخیستلای شي چې ټولنیزنظم اودژوندانه چاپیریال ته زیان ونه رسوي.
- هغه اعلانونه اوخبرتیاوې چې دټولنې دعامه اکثریت دخبرولولپاره ددولت یامؤسساتوله لوري لګول کیږي دځمکې څښتنان یې مخالفت نه شي کولای.

منابع اوماخذ:

1. دائره المعارف کتابداری و اطلاع رسانی، مدخل "قباله" از حوریه سعیدی، بازیابی: 15 مرداد

1392.

2. www.portal.nlai.ir/daka.wilki.

3. www.parsi.wiki.

4. www.amlakvatan.ir.

د نعمت الله پټانزي ژوندليک

نعمت الله پټانزی د شهيد اسدالله (صديقي) زوی چې په (۱۳۶۷ هـ

ش/ ۱۹۸۸ م) کال کې دميدان دوردگو ولايت د سيدآباد ولسوالۍ دشينز د

درې د پټانخيلو په يوه لرغوني کلي کې په يوه درنه، پټنه اودينداره کورنۍ کې

زېږدلی دی، لومړنۍ زدکړې يې تر شپږم ټولگي پورې دوردگو ولايت د سيدآباد ولسوالۍ د سعديې په

لومړنۍ ښوونځۍ کې تر سره کړې دي، منځنۍ او ثانوي زده کړې يې هم د ياد ولايت د سيدآباد ولسوالۍ

د حضرت خالد بن وليد (رض) په عالي ليسه کې چې د تکیې په نوم هم شهرت لري تر سره کړې اوله

نوموړې ليسې څخه په (۱۳۸۶ هـ ش) کال کې په اعلى درجه (اول نومره) فارغ شو اود کانکور له آزمويڼې

وروسته د هرات پوهنتون د اقتصاد او مديريت علومو پوهنځۍ ته بريالی شو ، اکر چې يو کال يې په دې

تحصيلي دوره کې د ځينو اقتصادي ستونزو له امله ځنډ راغی خوله نوموړې پوهنځۍ څخه په (۱۳۹۱ هـ

ش) کال کې په پوره برياليتوب سره فارغ التحصيل شو.

نعمت الله پټانزي په (۱۳۹۰ هـ ش) کال کې د مديريت او تجارت (Business Administration) په

څانگه کې د جرمني د دوست هيواد دهانس بنياد (Hones Foundation) لخوا د افغانستان د سوداگرۍ

اوصنايو له خونې څخه تر شپږمياشتنيو عملي اونظري زده کړو وروسته تصديق نامه لاس ته راوړې ده.

نعمت الله پټانزی له شعراو ادب سره د بې سارې مينې له امله په پښتو ژبه شعرونه ليکي چې تردې مهاله

کڼ شمير شعرونه لري.

نعمت الله پټانزي د تحصيل په دوران کې د هرات پوهنتون د ليليې د محصيلينو لخوا د خپريدونکې (صفا) مهالنۍ

خپرونې د مطالبو د کتنپلاوي فعال غړی ؤ ، چې د هرات پوهنتون له رهبري څخه څو ځله په ستاينليکونو و

ويارل شو.

نعمت الله پټانزی په کې دهرات په ولایت کې دوردګودفرهنګي شورا فرهنګي چارې مخ ته وړلې او په (۱۳۹۰ هـ ش) کال کې یې دغیرت شمله په نوم دیوې مهالنۍ خپرونې بنسټ کېښود او دهغه مسؤل مدیر وټاکل شو.

نعمت الله پټانزی له پوهنتون څخه تفرغت وروسته له دولتي او غیردولتي، ملي او نړیوالو ادارو سره د اقتصادي مشاوریت، ټولنیز خوځښت، مدیریت او خپرونو په برخو کې دندې ترسره کړې دي. همدارنګه نعمت الله پټانزی د (۱۳۹۱ هـ ش) کال راپدې خوا دهیواد په دننه کې دمختلفو ملي او بین المللي مؤسساتو لخوا په ګڼ شمیر ښوونیزو ورکشاپونو، علمي سمینارونو او ترینګونو کې برخه اخیستې ده.

نوموړی اوس مهال دمیدان دوردګوپه ولایت کې دډاکټر عبدالوکیل په کثیرالرشتوي انستیتوت کې د ادارې او تجارت په څانګه کې داستادی ویاړلري .

آثار اولیکنې :

1. جیومتريک مفاهيم اوفورمولونه (لیکنه ، ناچاپ اثر، په کتابتون ویبپاڼه کې خپور) .
2. دقباله لیکنې لارښود (لیکنه اوژباړه، ناچاپ اثر، په کتابتون ویبپاڼه کې خپور).
3. دایکسیل پروګرام زده کړه (لیکنه، ناچاپ اثر، په کتابتون ویبپاڼه کې خپور).
4. په اسلام کې دیرې حکم (ژباړه، ناچاپ اثر، په کتابتون ویبپاڼه کې خپور) .
5. دلمانځه په قعدو کې د شهادت په گوته اشاره (ژباړه ، ناچاپ اثر، په کتابتون ویبپاڼه کې خپور) .
6. دپټان ننگ (شعري ټولګه، ناچاپ اثر) .
7. ترمې اوبنکې (د حمدونو او نعتونو شعري ټولګه، ناچاپ اثر) .
8. پیچومی (شعري ټولګه، ناچاپ اثر).
9. پټان خیل دتاریخ په رڼا کې (خبرنه، ناچاپ اثر).

10. دوردگوپه ولایت کې د فقرعلتونه اودهغې دله منځه وړلولارې چارې (دلیسانس د دورې پاپلیک، ناچاپ اثر).
11. دغیرت خیره (دغازي شیرخان وردگ په ژوند او خاطرو هر اړخیزه خیره ، ناچاپ اثر).
12. رنگینې کښې (دپوهنتون خاطرې ، ناچاپ اثر).
13. گڼ شمیرنورې مقالې چې د هیواد په بیلابیلو مجلو ، ورځپاڼو او ویب پاڼو کې خپرې شوې دي .

پای

۱۳۹۷/غوايي/۷ نیټه

Get More e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library